

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О НАЦИОНАЛНИМ САВЕТИМА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Члан 1.

У Закону о националним саветима националних мањина („Службени гласник РС”, број 72/09) члан 3. мења се и гласи:

„Члан 3.

Национални савет уписује се у Регистар националних савета (у даљем тексту: Регистар) који води министарство у чијем делокругу су послови људских и мањинских права (у даљем тексту: Министарство).

Национални савет уписује се у Регистар на основу пријаве за упис, коју председник националног савета подноси Министарству у року од пет дана од када је први сазив националног савета изабрао председника националног савета.

Уз пријаву за упис подноси се записник са седнице на којој је конституисан први сазив националног савета, два примерка статута националног савета и одлука о избору председника националног савета.

Национални савет стиче својство правног лица уписом у Регистар.

Подаци који су уписани у Регистар су јавни.

Начин уписа у Регистар, начин уписа промене података који су уписани у Регистар, начин вођења Регистра и садржину и изглед пријаве за упис прописује министар надлежан за послове људских и мањинских права (у даљем тексту: министар).”

Члан 2.

Члан 4. мења се и гласи:

„Члан 4.

Решење којим се одлучује о пријави за упис у Регистар доноси се у року од 30 дана од пријема уредне пријаве.

Решење којим се одлучује о пријави за упис у Регистар је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Национални савет уписује се у Регистар истог дана када се донесе решење о упису у Регистар.

У Регистар се уписује: назив и седиште националног савета; име и презиме, пребивалиште и јединствени матични број председника националног савета; датум доношења статута и датум измена и допуна статута; број и датум решења о упису и број и датум решења о промени података у Регистру.

Уз решење о упису националном савету доставља се један примерак статута који Министарство оверава својим печатом и потписом овлашћеног државног службеника, чиме се потврђује његова истоветност са примерком статута који се чува у Министарству.”

Члан 3.

После члана 4. додају се чл. 4а и 4б, који гласе:

„Члан 4а

Национални савет дужан је да поднесе пријаву за упис промена података који су уписани у Регистар у року од десет дана од промене.

Уз пријаву за упис промене података доставља се и доказ о промени, а уз пријаву за упис измене и допуне статута достављају се записник са седнице на којој су измене и допуне статута усвојене и два примерка одлуке о изменама и допунама статута.

Решење којим се одлучује о пријави за упис промена података је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Члан 4б

Национални савет брише се из Регистра:

1) ако буде распуштен због обустављања поступка избора националног савета;

2) ако буде распуштен због тога што је број његових чланова смањен испод половине.

Национални савет брише се из Регистра истог дана када Министарство донесе решење о брисању из регистра.

Решење о брисању из Регистра је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Национална мањина чији је национални савет брисан из Регистра има право да бира нови национални савет, на дан када се одржавају избори за чланове свих националних савета.”

Члан 4.

У члану 6. став 2. тачка 5) мења се и гласи:

„5) овлашћења, поступак избора и мандат председника националног савета;”.

После тачке 5) додаје се тачка 5а која гласи:

„5а) овлашћења, поступак избора, број чланова и мандат извршног одбора;”.

Тачка 6) мења се и гласи:

„6) овлашћења, поступак избора, број чланова и мандат одбора и других радних тела националног савета;”.

Став 3. мења се и гласи:

„Први сазив националног савета дужан је да донесе статут националног савета у року од десет дана од конституисања.”

Члан 5.

Назив одељка изнад члана 7. мења се и гласи:

„1. Унутрашња организација националног савета”.

У члану 7. став 1. реч: „орган” замењује се речју: „одбор”.

Став 2. брише се.

Досадашњи ст. 3. и 4. постају ст. 2. и 3.

Досадашњи став 5. брише се.

После става 3. додају се ст. 4–6. који гласе:

„Национални савет бира председника и чланове извршног одбора из реда чланова националног савета, на предлог председника националног савета.

Национални савет може поверити извршном одбору одлучивање о појединим питањима из надлежности националног савета.

Одлуке које је тако донео извршни одбор подлежу одобравању на првој наредној седници националног савета и одобрене су ако за њих гласа више од половине чланова националног савета. Ако национални савет не одобри одлуку извршног одбора, извршном одбору престаје мандат, а одлука остаје на снази.”

Члан 6.

Члан 8. мења се и гласи:

„Члан 8.

Рад националног савета је јаван.

Национални савет пуноважно одлучује на седници на којој је присутно више од половине чланова националног савета.

Статут, финансијски план и завршни рачун националног савета су усвојени ако за њих гласа више од половине чланова националног савета.

Председник националног савета и председник и чланови извршног одбора изабрани су ако за њих гласа више од половине чланова националног савета.

Председник националног савета и председник и чланови извршног одбора разрешавају се ако за разрешење гласа више од половине чланова националног савета.

Остале одлуке национални савет доноси већином гласова присутних чланова.”

Члан 7.

У члану 9. став 2. речи: „или није посебно исказан” бришу се.

Ст. 7. и 8. бришу се.

Члан 8.

После члана 9. додаје се члан 9а, који гласи:

„Члан 9а

Мандат националног савета тече од конституисања националног савета и траје до истека четири године од конституисања.

Пре истека времена на које је конституисан, националном савету мандат престаје распуштањем.

Мандат националног савета који је конституисан после распуштања националног савета траје до истека мандата националног савета који је распуштен.

Национални савет коме је истекао мандат врши текуће и неодложне послове из надлежности националног савета до конституисања новог националног савета.”

Члан 9.

Члан 29. мења се и гласи:

„Члан 29.н.

Чланови националног савета бирају се на непосредним изборима или путем електорске скупштине.

Непосредни избори за чланове националних савета одржавају се када је 24 часа пре расписивања избора у посебан бирачки списак националне мањине уписано више од 40% припадника националне мањине према последњем попису становништва.

Ради утврђивања да ли су испуњени услови за непосредне изборе, Министарство привремено закључује посебне бирачке спискове националних мањина 24 часа пре расписивања избора.

Избори путем електорске скупштине одржавају се ако нису испуњени услови за непосредне изборе и ако се после распуштања националног савета нови избори расписују у року од 60 дана од распуштања.”

Члан 10.

У члану 32. став 2. реч: „непосредан” брише се.

Члан 11.

Члан 35. мења се и гласи:

„Члан 35.н

Изборе за чланове националног савета одлуком расписује министар.

Одлука о расписивању избора за чланове свих националних савета доноси се најраније 120, а најкасније 90 дана пре истека мандата националног савета који је последњи конституисан.

Кад је национални савет распуштен, нови избори за његове чланове расписују се у року од 60 дана од распуштања и тако да се одрже у наредних 45 дана. Изузетно, ако је од распуштања националног савета до истека мандата националног савета остало мање од годину дана, министар расписује нове изборе за чланове националног савета истовремено када расписује и изборе за чланове свих националних савета и тако да се они одрже истог дана.

Избори се не расписују ако национални савет буде распуштен због обустављања поступка избора чланова националног савета или због тога што је број његових чланова смањен испод половине.

Одлука о расписивању избора садржи: начин избора (непосредни избори или избори путем електорске скупштине), број чланова националног савета који се бира, одредбе о започињању рокова за изборне радње и дан одржавања избора.

Одлука о расписивању избора објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и доставља Републичкој изборној комисији.”

Члан 12.

Члан 36. мења се и гласи:

„Члан 36.н

Избори за чланове свих националних савета, па и за чланове првог сазива националног савета, одржавају се истог дана, изузев када се после распуштања националног савета нови избори расписују у року од 60 дана од распуштања.

Избори морају бити одржани најкасније 15 дана пре истека мандата националног савета који је последњи конституисан.”

Члан 13.

У називу изнад члана 37. речи: „и таксе” замењују се речју: „избора”.

У члану 37. став 1. брише се.

Досадашњи став 2. постаје став 1. и после речи: „Републике Србије” додају се запета и речи: „према спецификацији укупних планираних трошкова коју споразумно утврђују Министарство и Републичка изборна комисија.”

Члан 14.

После члана 37. додају се назив и члан 37а, који гласе:

„Обунављање поступка избора националног савета

Члан 37а

Министарство решењем обуставља поступак избора националног савета ако није потврђен овим законом прописан најмањи број електора. Решење се доноси 25 дана пре електорске скупштине и објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор у року од 24 часа од објављивања решења. Управни суд је дужан да о тужби одлучи у року од 48 часова од пријема тужбе.

Органи за спровођење избора решењем обустављају поступак избора националног савета ако:

- 1) електорској скупштини не присуствује овим законом прописан најмањи број електора;
- 2) за избор чланова националног савета се не пријави ниједна изборна листа;
- 3) ниједна пријављена изборна листа не буде проглашена;
- 4) из овим законом прописаних разлога не буде утврђена збирна изборна листа.

Када решење о обустављању поступка избора националног савета које је донео орган за спровођење избора постане правноснажно, о њему се обавештава Министарство.”

Члан 15.

Члан 40. мења се и гласи:

„Члан 40.н

Министарство распушта национални савет:

- 1) ако нов сазив националног савета не буде конституисан у року од 30 дана од утврђивања коначних резултата избора;
- 2) ако поступак избора националног савета буде обустављен;
- 3) ако национални савет не заседа дуже од шест месеци;
- 4) ако национални савет не изабере председника националног савета у року од 30 дана од конституисања националног савета или од престанка функције ранијем председнику;
- 5) ако се број чланова националног савета смањи испод половине.

Национални савет је распуштен када Министарство о томе донесе решење.

Решење о распуштању националног савета је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Министарство решењем образује привремени орган управљања националног савета из реда чланова националног савета, водећи рачуна о заступљености изборних листа са којих су изабрани чланови националног савета. Привремени орган управљања националног савета чине председник и четири члана.

До конституисања новог сазива националног савета текуће и неодложне послове из надлежности националног савета врши привремени орган управљања националног савета.

Решење којим се образује привремени орган управљања националног савета је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Привремени орган управљања националног савета не образује се када национални савет буде распуштен због обустављања поступка избора националног савета или због тога што је број његових чланова смањен испод половине.”

Члан 16.

Члан 41. мења се и гласи:

„Члан 41.н

Члану националног савета мандат траје колико траје мандат националног савета у који је изабран.

Члану националног савета мандат престаје пре истека мандата националног савета у који је изабран:

- 1) подношењем оставке;
- 2) губитком једног од општих услова за стицање активног бирачког права;
- 3) ако дуже од годину дана не присуствује седницама националног савета;

- 4) ако му престане пребивалиште на територији Републике Србије;
- 5) ако је коначном одлуком надлежног органа брисан из посебног бирачког списка националне мањине;
- 6) ако је правноснажном пресудом осуђен за кривично дело на казну затвора у трајању дужем од шест месеци;
- 7) у случају смрти.

Члан националног савета дужан је да овери оставку код органа надлежног за оверу потписа и да је националном савету поднесе у року од три дана од овере, непосредно или поштом препоручено.

Престанак мандата члану националног савета констатује национални савет на првој наредној седници након пријема обавештења о наступању разлога за престанак мандата.

О престанку мандата члану националног савета пре истека мандата националног савета у коме је члан, председник националног савета обавештава Републичку изборну комисију и Министарство.

Када члану националног савета престане мандат пре истека мандата националног савету у коме је члан, мандат се додељује првом следећем кандидату са изборне листе на којој се налазио члан којем је престао мандат.

Члан националног савета бира се на четири године и може поново бити биран за члана националног савета.

Члану националног савета престаје мандат конституисањем новог сазива националног савета.”

Члан 17.

Назив изнад члана 42. и члан 42. бришу се.

Члан 18.

Члан 44. мења се и гласи:

„Члан 44.н

Посебан бирачки списак националне мањине (у даљем тексту: посебан бирачки списак) образује Министарство, на захтев за образовање посебног бирачког списка, који мора да подржи најмање 5% пунолетних припадника националне мањине према последњем попису становништва, с тим да њихов број не може да буде мањи од 300.

Изјава о подржавању захтева за образовање посебног бирачког списка даје се на прописаном обрасцу и оверава код органа надлежног за оверу потписа.

Облик и садржину обрасца изјаве о подржавању захтева за образовање посебног бирачког списка прописује министар.

О захтеву за образовање посебног бирачког списка Министарство одлучује решењем.

Министарство одбија захтев за образовање посебног бирачког списка ако се подносилац захтева не сматра националном мањином у складу са законом или ако захтев није подржао потребан број припадника националне мањине.

Решење Министарства донето по захтеву за образовање посебног бирачког списка је коначно и против њега се може покренути управни спор.

Захтев и овера потписа не подлежу плаћању такси.”

Члан 19.

Члан 45. мења се и гласи:

„Члан 45.н

Министарство обавештава путем средстава јавног информисања припаднике националне мањине из члана 44. овог закона да је почело образовање посебног бирачког списка.”

Члан 20.

Члан 46. брише се.

Члан 21.

Назив изнад члана 47. и члан 47. мењају се и гласе:

„Општа правила о посебном бирачком списку

Члан 47.

Посебан бирачки списак је службена евиденција у коју се уписују припадници националне мањине који имају бирачко право.

Посебан бирачки списак је сталан и редовно се ажурира.

Припадник националне мањине уписује се у посебан бирачки списак искључиво на лични захтев.”

Члан 22.

Члан 48. мења се и гласи:

„Члан 48.н

Посебан бирачки списак води Министарство.

Вођење посебног бирачког списка обухвата: анализирање података из посебног бирачког списка и предузимање мера ради међусобне усклађености и тачности података и упис и промене у посебном бирачком списку (брисање, измене, допуне или исправке) од закључења посебног бирачког списка и вршење других послова прописаних овим законом.

У делу посебног бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе упис и промене у посебном бирачком списку (брисање, измене, допуне или исправке) врши општинска, односно градска управа, као поверен посао, до закључења посебног бирачког списка. У јединици локалне самоуправе у којој је у службеној употреби и језик и писмо националне мањине за коју се води посебан бирачки списак, упис и промене у посебном бирачком списку врше се и на њеном језику и писму, у складу са законом.

Посебни бирачки спискови воде се и ажурирају као јединствена електронска база података.

Промене у посебном бирачком списку врше се по службеној дужности или на захтев.

Органи који воде службену евиденцију о грађанима дужни су да Министарству и општинским, односно градским управама доставе податке који утичу на тачност посебног бирачког списка.”

Члан 23.

Члан 49. брише се.

Члан 24.

Члан 51. мења се и гласи:

„Члан 51.н

Подаци из посебног бирачког списка уживају посебну заштиту.

Забрањено је и кажњиво свако коришћење података из посебног бирачког списка, изузев у сврху избора и у сврху остваривања других права националних мањина, ако је то прописано законом.”

Члан 25.

У члану 52. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Припадник националне мањине може бити уписан у само један посебан бирачки списак.”

Досадашњи став 2. постаје став 3.

Досадашњи став 3. постаје став 4. и реч: „бирач” замењује се речима: „припадник националне мањине”, а реч: „Министарство” замењује се речју: „министар”.

Досадашњи ст. 4 и 5. бришу се.

Члан 26.

Члан 53. мења се и гласи:

„Члан 53.н

Брисање из посебног бирачког списка врши се по службеној дужности или на захтев.

Брисање из посебног бирачког списка по службеној дужности врши се у случају смрти уписаног припадника националне мањине или ако уписани припадник националне мањине (у даљем тексту: бирач) изгуби бирачко право због тога што је престао да испуњава један од општих услова за стицање бирачког права прописаних законом.

Бирач подноси захтев за брисање из посебног бирачког списка органу управе јединице локалне самоуправе према месту пребивалишта, на посебном обрасцу који прописује министар, и својеручно га потписује.”

Члан 27.

Члан 54. брише се.

Члан 28.

Члан 55. мења се и гласи:

„Члан 55.н

Министар ближе прописује начин вођења посебног бирачког списка и друга питања од значаја за потпуно, тачно и ажурно вођење посебног бирачког списка.”

Члан 29.

Члан 57. мења се и гласи:

„Члан 57.н

По закључењу посебног бирачког списка, упис, брисање, измене, допуне и исправке у посебном бирачком списку врши Министарство, на основу решења које доноси најкасније 72 часа пре дана одржавања избора.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор.”

Члан 30.

Члан 58. брише се.

Члан 31.

Члан 59. мења се и гласи:

„Члан 59.н

Примену прописа којима се уређује вођење посебних бирачких спискова у јединицама локалне самоуправе надзире Министарство, преко управне инспекције.

Ако Министарство утврди да се посебан бирачки списак не води како је одређено законом и другим прописима, налаже надлежном органу да отклони утврђене неправилности.”

Члан 32.

Члан 60. мења се и гласи:

„Члан 60.н

Непосредне изборе за чланове националног савета спроводе органи који спроводе изборе за народне посланике.

Рад органа за спровођење избора могу надгледати представници предлагача проглашених изборних листа.”

Члан 33.

Назив изнад члана 61. и члан 61. бришу се.

Члан 34.

Назив изнад члана 62. и члан 62. мењају се и гласе:

„Надлежност Републичке изборне комисије

Члан 62.

Надлежности Републичке изборне комисије (у даљем тексту: Комисија) су:

- 1) стара се о законитом спровођењу избора;
- 2) организује техничку припрему за изборе;
- 3) прати примену и даје објашњења у вези са применом овог закона, у вези са изборима;
- 4) прописује обрасце и правила за спровођење изборних радњи прописаних овим законом;
- 5) одређује бирачка места и објављује их у „Службеном гласнику Републике Србије”, најкасније 20 дана пре одржавања избора;
- 6) образује бирачке одборе и именује председника и чланове бирачких одбора и њихове заменике;
- 7) припрема и оверава гласачке листиће;
- 8) утврђује да ли је изборна листа састављена и поднета у складу са овим законом и проглашава изборну листу;
- 9) утврђује збирну изборну листу;
- 10) доноси решење о обустављању избора чланова националног савета ако се за избор чланова националног савета не пријави ниједна изборна листа, ако ниједна пријављена изборна листа не буде проглашена и ако из овим законом прописаних разлога не буде утврђена збирна изборна листа;
- 11) одређује начин чувања и руковања изборним материјалом;
- 12) утврђује и објављује укупне и коначне резултате избора;
- 13) утврђује број мандата који припадају свакој изборној листи;
- 14) доставља податке органима који су надлежни за прикупљање и обраду статистичких података;
- 15) доноси упутство за спровођење избора и врши друге послове прописане овим законом.

Комисија је дужна да обрасце из става 1. тачка 4) овог члана објави у року од пет дана од доношења одлуке о расписивању избора.

За рад на спровођењу избора, члановима комисије припада месечна накнада у износу две просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у Републици Србији у месецу који претходи месецу у којем је донета одлука о расписивању избора.”

Члан 35.

Назив изнад чл. 63. и 64. и чл. 63. и 64. бришу се.

Члан 36.

Члан 65. мења се и гласи:

„Члан 65.н

Бирачки одбор чине председник и најмање четири члана.

Председник и чланови бирачког одбора имају заменике.

Комисија образује бирачки одбор и именује председника, чланове и њихове заменике од лица која су уписана у посебан бирачки списак.

Чланови бирачког одбора, радних тела Комисије и стручни радници у Служби Народне скупштине који учествују у раду органа за спровођење избора имају право на накнаду за рад коју утврђује Комисија.”

Члан 37.

У чл. 66, 70, 77, 78, 86, 88, 91, 92, 93. и 96. реч: „ЦИК” у одређеном падежу замењује се речју: „Комисија” у одговарајућем падежу.

Члан 38.

Назив изнад члана 67. брише се.

Члан 67. мења се и гласи:

„Члан 67.н

Гласање на изборима одвија се на бирачким местима која утврђује Комисија.”

Члан 39.

Члан 68. мења се и гласи:

„Члан 68.н

Бирачко место одређује се за гласање најмање 100, а највише 2.500 бирача уписаних у посебне бирачке спискове.

Изузетно, бирачко место може се одредити и за гласање мање од 100 бирача ако би, због удаљености или неповољног географског положаја, бирачима било знатно отежано гласање на другом бирачком месту.

За бирачка места се, по правилу, одређују просторије у јавној својини, а само изузетно и просторије у приватној својини.

Бирачко место не може да буде у објекту који је у својини политичке странке или који користи политичка странка, као ни објекту који је у својини кандидата за члана националног савета или члана његове породице. Под чланом породице кандидата подразумевају се његови родитељи, деца и супружник.

Приликом одређивања бирачког места, водиће се рачуна да бирачко место буде приступачно особама са инвалидитетом.”

Члан 40.

Назив изнад члана 69. и члан 69. бришу се.

Члан 41.

Назив изнад члана 71. брише се.

Члан 71. мења се и гласи:

„Члан 71.н

Изборне листе могу, под условима прописаним овим законом, предлагати група бирача уписаних у посебан бирачки списак, удружења чији се циљеви остварују у области заштите права националне мањине и регистроване политичке странке националне мањине (у даљем тексту: предлагач).

Групу бирача образује најмање три бирача писменим споразумом овереним код органа надлежног за оверу потписа . Споразум о образовању групе бирача садржи циљеве образовања групе бирача, податке о лицима која су је образовала (име и презиме, јединствен матични број грађана и пребивалиште, према подацима из личне карте). Споразумом се обавезно одређује лице које заступа групу грађана.

Изборну листу својим потписима мора подржати најмање 1%, а не мање од 50 бирача уписаних у посебан бирачки списак.

Бирач може својим потписом подржати изборну листу само једног предлагача.

Потписи за подршку треба да су оверени код органа надлежног за оверу потписа. Овера потписа не подлеже плаћању такси.

Изборну листу може поднети заступник предлагача изборне листе или лице које он овласти.

Лице које је овлашћено да поднесе изборну листу, овлашћено је и да у име предлагача изборне листе врши све друге радње у изборима, ако предлагач изборне листе друкчије не одреди.”

Члан 42.

Члан 72. мења се и гласи:

„Члан 72.

На изборној листи мора да се налази најмање једна трећина кандидата од броја чланова националног савета који се бира, а највише онолико кандидата колико се чланова националног савета бира.

Кандидат може бити само оно лице које је уписано у посебан бирачки списак.

Име и презиме кандидата наводе се у изборној листи према српском правопису и ћириличким писмом, а могу да буду наведени и према правопису и писму националне мањине, при чему редослед одређује предлагач.

Носиоца изборне листе и редослед кандидата одређује предлагач.

На изборној листи међу свака три кандидата по редоследу на листи (прва три места, друга три места и тако до краја листе) мора бити најмање по један кандидат – припадник оног пола који је мање заступљен на листи.”

Члан 43.

У члану 73. став 1. после речи: „повући” додаје се реч: „изборну”.

Став 2. брише се.

Члан 44.

Назив изнад члана 74. и члан 74. мењају се и гласе:

„Назив изборне листе

Члан 74.

Изборна листа има назив који одређује предлагач изборне листе.

Ако изборну листу предлаже група бирача, назив изборне листе садржи назив утврђен споразумом о образовању групе бирача. У назив изборне листе може се укључити име и презиме лица које група бирача одреди као носиоца изборне листе. Назив изборне листе групе бирача не може да садржи речи „удружење” и „странка” ни у једном падежу, нити назив регистрованог удружења или регистроване политичке странке.

Ако изборну листу предлаже удружење, назив изборне листе може да садржи назив удружења, који се наводи према називу удружења из акта о његовој регистрацији. У назив изборне листе може се укључити и име и презиме лица које удружење одреди као носиоца изборне листе.

Ако изборну листу предлаже политичка странка националне мањине, назив изборне листе мора да садржи назив политичке странке из акта о њеној регистрацији. У назив изборне листе може се укључити и име и презиме лица које политичка странка националне мањине одреди као носиоца изборне листе.

Назив изборне листе коју предлаже група бирача или удружење не може да упућује на назив цркве и верске заједнице.

Назив изборне листе наводи се на српском језику и ћириличким писмом, а може се навести и на језику и писму националне мањине.”

Члан 45.

Назив изнад члана 75. и члан 75. бришу се.

Члан 46.

Назив изнад члана 76. и члан 76. мењају се и гласе:

„Подношење изборне листе

Члан 76.

Изборна листа подноси се Комисији најкасније 15 дана пре одржавања избора.

Уз изборну листу, Комисији се подноси:

- 1) оверена изјава кандидата да прихвата кандидатуру за члана националног савета;
- 2) сагласност носиоца изборне листе (ако је одређен) да буде носилац изборне листе;
- 3) овлашћење лица које је предлагач овластио да поднесе изборну листу;
- 4) оверене изјаве бирача да подржавају изборну листу;
- 5) списак бирача који подржавају изборну листу, израђен у писменом и електронском облику (цд или двд), тако да списак у оба облика буде истоветан, а који потписује лице које подноси изборну листу;
- 6) оверен споразум о образовању групе бирача, ако изборну листу предлаже група бирача;
- 7) оверена копија статута удружења, ако изборну листу предлаже удружење.”

Члан 47.

У члану 79. став 1. реч: „ЦИК” замењује се речју: „Комисија”, а тачка на крају замењује се запетом и додају се речи: „десет дана пре одржавања избора.”

У ставу 4. реч: „ЦИК” замењује се речју: „Комисија”, а после речи: „Републике Србије” запета и речи: „најкасније десет дана пре дана гласања. За дан проглашења збирне изборне листе узима се дан њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” бришу се.

После става 5. додаје се став 6. који гласи:

„Комисија не утврђује збирну изборну листу ако број кандидата на проглашеним изборним листама буде мањи од броја чланова националног савета који се бира.”

Члан 48.

У члану 80. ст.1. и 2. мењају се и гласе:

„Министарство решењем закључује посебан бирачки списак 15 дана пре одржавања избора.

Решењем о закључењу посебног бирачког списка утврђује се укупан број бирача за сваку националну мањину, као и број бирача по бирачким местима, и то укупно за свако бирачко место и разврстано по националним мањинама.”

После става 2. додају се ст. 3–6. који гласе:

„Министарство објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” решење о закључењу посебног бирачког списка у року од 24 часа од доношења решења и доставља га Комисији.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор у року од 24 часа од објављивања решења.

Управни суд је дужан да о тужби одлучи у року од 48 часова од пријема тужбе.

Министарство саставља оверене изводе из посебног бирачког списка за свако бирачко место и доставља их Комисији у року од 48 часова од закључења посебног бирачког списка.”

Досадашњи став 3. постаје став 7.

После става 7. додају се ст. 8. и 9. који гласе:

„Министарство доставља Комисији сва решења о уписима, брисањима, изменама, допунама и исправкама у посебном бирачком списку које је донело од закључења бирачког списка до 72 часа пре дана одржавања избора.

Комисија узима у обзир само она решења Министарства која је примила најмање 48 часова пре дана избора и на основу њих уноси промене у изводе из посебног бирачког списка и одмах потом утврђује и у „Службеном гласнику Републике Србије” објављује коначан број бирача за сваку националну мањину, као и број бирача по бирачким местима, и то укупан за свако бирачко место и разврстан по националним мањинама.”

Члан 49.

Члан 83. брише се.

Члан 50.

У члану 89. тачка на крају замењује се запетом и додају се речи: „ако су њен језик и писмо у службеној употреби у најмање једној јединици локалне самоуправе.”

Члан 51.

У члану 90. став 1. тачка 2) речи: „носиоца изборне листе” замењују се речима: „првог кандидата на изборној листи”.

У ст. 2, 3, 5. и 6. реч: „ЦИК” у одређеном падежу замењује се речју: „Комисија” у одговарајућем падежу.

Став 7. брише се.

У досадашњем ставу 8. који постаје став 7. реч: „ЦИК” замењује се речју: „Комисија”.

Досадашњи став 9. који постаје став 8. мења се и гласи:

„Примопредаја изборног материјала обавља се најкасније 48 часова пре дана одржавања избора.”

У досадашњем ставу 10. који постаје став 9. речи: „ИКП се, у сарадњи са управом” замењују се речју: „Управа”.

Досадашњи став 11. постаје став 10.

Досадашњи став 12. који постаје став 11. мења се и гласи:

„Збирна изборна листа сваке националне мањине мора за време гласања бити видно истакнута на бирачком месту.”

Досадашњи став 13. брише се.

У досадашњем ставу 14. који постаје став 13. реч: „ЦИК-а” замењује се речју: „Комисије”.

Члан 52.

Члан 97. мења се и гласи:

„Члан 97.

По утврђивању резултата гласања, бирачки одбор без одлагања, а најкасније у року од 12 часова од часа затварања бирачког места, доставља Комисији: записник о раду; извод из посебног бирачког списка; у посебним запечаћеним ковертама неупотребљене, неважеће и важеће гласачке листиће, као и преостали изборни материјал.”

Члан 53.

После члана 97. додају се назив и члан 97а, који гласе:

„Утврђивање и објављивање резултата избора

Члан 97а

На основу записника о раду бирачких одбора, Комисија утврђује укупне резултате избора за сваки национални савет, и то:

- 1) број бирача уписаних у посебан бирачки списак;
- 2) број бирачких места на којима је обављено гласање;

- 3) укупан број бирача који су гласали;
- 4) број примљених гласачких листића;
- 5) број неупотребљених гласачких листића;
- 6) број употребљених гласачких листића;
- 7) број неважећих гласачких листића;
- 8) број важећих гласачких листића;
- 9) број гласова који су добиле изборне листе;
- 10) број мандата у националном савету који је добила свака од изборних листа.

Извештај са укупним резултатима избора Комисија објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” у року од 96 часова од часа завршетка гласања.

Од завршетка гласања до објављивања резултата избора, Комисија објављује преко средстава обавештавања привремене податке о резултатима избора.”

Члан 54.

Назив изнад члана 98. и члан 98. мењају се и гласе:

„Расподела мандата по изборним листама

Члан 98.

Свакој изборној листи припада број мандата сразмеран броју добијених гласова.

Комисија расподељује мандате применом система највећег количника.

Мандати се расподељују тако што се укупан број гласова који је добила свака изборна листа, дели бројевима од један до закључно са бројем чланова националног савета који се бира.

Добијени количници разврставају се по величини, а у обзир се узима онолико највећих количника колико чланова националног савета се бира.

Ако две или више изборних листа добију исте количнике на основу којих се додељује један мандат, а нема више нерасподељених мандата, мандат ће се доделити изборној листи која је добила већи број гласова.

Када изборној листи припадне више мандата него што је на њој кандидата за чланове националног савета, мандат се додељује изборној листи која има следећи највећи количник.

Мандати који припадају изборној листи додељују се кандидатима са изборне листе према њиховом редоследу на изборној листи, почев од првог кандидата.

У року од три дана од утврђивања коначних резултата избора Комисија доноси решење о додели мандата чланова националног савета.

Решење се доставља Министарству и објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Против решења о додели мандата чланова националног савета може се покренути управни спор у року од 24 часа од објављивања решења.

Управни суд је дужан да о тужби одлучи у року од 48 часова од пријема тужбе.

Кандидатима којима су додељени мандати Комисија издаје уверење о избору за члана националног савета.”

Члан 55.

Назив изнад члана 99. и члан 99. бришу се.

Члан 56.

Назив изнад члана 100. брише се.

У члану 100. став 1. мења се и гласи:

„Електорска скупштина бира чланове националног савета ако нису испуњени услови за непосредне изборе и ако се после распуштања националног савета нови избори расписују у року од 60 дана од распуштања.”

Став 2. мења се и гласи:

„Поступак избора чланова националних савета путем електорске скупштине покреће се одлуком о расписивању избора.”

Став 3. брише се.

Досадашњи став 4. постаје став 3.

Члан 57.

Члан 101. мења се и гласи:

„Члан 101.

Право да буде електор има припадник националне мањине уписан у посебан бирачки списак чију кандидатуру писмено подржи најмање:

1) 20 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи мање од 10.000 лица;

2) 30 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 10.000 лица, али мање од 20.000 лица;

3) 45 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 20.000 лица, али мање од 50.000 лица;

4) 60 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 50.000 лица, али мање од 100.000 лица;

5) 100 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 100.000 лица.

Потписи за подршку електора морају да буду оверени код органа надлежног за оверу потписа. Овера потписа не подлеже плаћању такси.”

Члан 58.

Члан 102. мења се и гласи:

„Члан 102.

Кандидат за електора подноси Министарству електорску пријаву на потврђивање.

Електорска пријава садржи изјаву да се кандидат пријављује за електорску скупштину националне мањине и личне податке и оверене изјаве бирача да подржавају кандидатуру за електора, као и списак бирача који подржавају кандидатуру за електора израђен у писменом и електронском облику (цд или двд), тако да списак у оба облика буде истоветан, а који потписује лице које подноси електорску пријаву на потврђивање.

Припадник националне мањине може да подржи само једног електора.

Облик и садржину обрасца за прикупљање потписа бирача који подржавају електоре прописује министар.

Електорска пријава подноси се Министарству најкасније 30 дана пре електорске скупштине.

Министарство решењем одлучује о потврђивању електорске пријаве у року од 48 часова од пријема електорске пријаве.

Решење Министарства је коначно и против њега се може покренути управни спор у року од 24 часа од пријема решења, а Управни суд одлучује о тужби у року од 48 часова.

Министарство упућује писмени позив на електорску скупштину свим електорима чија је електорска пријава потврђена.”

Члан 59.

Чл. 103. и 104. бришу се.

Члан 60.

У члану 105. став 1. речи: „на њој” бришу се.

У ставу 2. речи: „се не може одржати ако на њој не присуствује” замењују се речима: „не одржава се ако за електорску скупштину не буде потврђено или ако електорској скупштини не присуствује”.

У ставу 2. тачка 1) речи: „или није исказан” бришу се.

Члан 61.

Члан 106. мења се и гласи:

„Члан 106.

Изборе на електорској скупштини спроводи одбор од три члана (у даљем тексту: Одбор), које именује Комисија међу познаваоцима изборних поступака.

Комисија именује Одбор у року од три дана од када од Министарства прими обавештење о томе да је за електорску скупштину потврђен довољан број електора прописан овим законом.

Одбор доноси и решење о обустављању избора националног савета ако електорској скупштини не присуствује овим законом прописан најмањи број електора, ако се за избор чланова националног савета не пријави ниједна изборна листа, ако ниједна пријављена изборна листа не буде проглашена и ако из овим законом прописаних разлога не буде утврђена збирна изборна листа.

Против сваког решења Одбора електор може да изјави жалбу Комисији у року од три часа од доношења решења.

Комисија одлучује о жалби у року од 12 часова од пријема жалбе.

Против решења Комисије може да се поднесе тужба Управном суду у року од три часа од пријема решења, а Управни суд одлучује о тужби у року од 12 часова.

Чланови Одбора имају право на накнаду за рад у Одбору, коју утврђује Комисија.”

Члан 62.

У члану 107. став 1. речи: „утврђивањем присуства електора” замењују се речима: „тако што Одбор утврђује број присутних електора” и додаје се запета, а после речи: „списка електора” додају се речи: „чија је електорска пријава потврђена”.

Став 2. брише се.

Члан 63.

Члан 109. мења се и гласи:

„Члан 109.

Електорска скупштина бира чланове националног савета из реда бирача уписаних у посебан бирачки списак.

Електорска скупштина бира чланове националног савета по пропорционалном систему.

Листу кандидата (у даљем тексту: листа) за чланове националног савета може да предложи једна четвртина присутних електора.

Уз листу кандидата прилаже се оверена изјава бирача о прихватању кандидатуре.

На листи међу свака три кандидата по редоследу на листи (прва три места, друга три места и тако до краја листе) мора бити најмање по један кандидат – припадник оног пола који је мање заступљен на листи.

Електор може својим гласом подржати само једну листу.

На листи мора да се налази најмање једна трећина кандидата од броја чланова националног савета који се бира, а највише онолико кандидата колико се чланова националног савета бира. Редослед кандидата одређује предлагач листе.

Електори гласају тајно, на унапред припремљеним листићима, на које пишују име носиоца, односно број листе.

Одбор расподељује мандате применом система највећег количника.

Мандати се расподељују тако што се укупан број гласова који је добила свака листа, дели бројевима од један до закључно са бројем чланова националног савета који се бира.

Добијени количници разврставају се по величини, а у обзир се узима онолико највећих количника, колико чланова националног савета се бира.

Ако две или више листа добију исте количнике на основу којих се додељује један мандат, а нема више нерасподељених мандата, мандат ће се доделити листи која је добила већи број гласова.

Када листи припадне више мандата него што је на њој кандидата за чланове националног савета, мандат се додељује листи која има следећи највећи количник.

Мандати који припадају листи додељују се кандидатима са листе према њиховом редоследу на листи, почев од првог кандидата.

У року од три дана од утврђивања коначних резултата избора Одбор доноси решење о додели мандата чланова националног савета и доставља га Министарству и објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Кандидатима којима су додељени мандати Одбор издаје уверење о избору за члана националног савета.”

Члан 64.

После члана 109. додаје се глава VIа и члан 109а, који гласе:

„VIа КОНСТИТУТИВНА СЕДНИЦА НАЦИОНАЛНОГ САВЕТА

Члан 109а

Конститутивну седницу националног савета сазива министар, тако да она буде одржана у року од 20 дана од утврђивања коначних резултата избора.

На конститутивној седници се потврђује мандат чланова националног савета.

Потврђивање мандата члана националног савета врши се на основу уверења о избору за члана националног савета и решења о додели мандата чланова националног савета.

Национални савет је конституисан потврђивањем мандата свих чланова националног савета.

Рад на конститутивној седници првог сазива националног савета уређује се привременим пословником који доноси Министарство. У одсуству својих правила, привремени пословник примењују и други национални савети.”

Члан 65.

Назив изнад члана 110. и члан 110. бришу се.

Члан 66.

Члан 111. брише се.

Члан 67.

Одредбе овог закона о броју пунолетних припадника националне мањине који морају да подрже захтев за образовање посебног бирачког списка примењују се на националне мањине за које до дана ступања на снагу овог закона није образован посебан бирачки списак.

Министар расписује изборе за чланове националног савета у складу са овим законом тако да се они одрже у 2014. години.

Национални савети дужни су да после одржаних избора у складу са овим законом ускладе своје статуте са овим законом у року од 20 дана од дана њиховог конституисања.

Национални савети дужни су да рад својих органа ускладе са овим законом најкасније 40 дана од конституисања националних савета у складу са овим законом.

Министар је дужан да донесе акте предвиђене овим законом у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 68.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Устав Републике Србије предвиђа да „ради остварења права на самоуправу у култури, образовању, обавештавању и службеној употреби језика и писма, припадници националних мањина могу изабрати своје националне савете, у складу са законом” (члан 75. став 3. Устава). Национални савети националних мањина јесу, према томе, уставна категорија, с тим што се сва питања везана за њих или разрађују (пре свега овде је реч о делокругу) или уређују законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о националним саветима националних мањина донесен је 2009. године. Он уређује широку и разнородну материју. Почев од избора за националне савете, преко мандата националних савета и његових органа, надлежности националних савета, вођења посебних бирачких спискова националних мањина итд.

Досадашња примена закона и његова анализа указали су на низ проблема. Пре свега, важећи закон нема јасну и чврсту логичку структуру када уређује конституисање савета, мандатни период савета, разлоге за престанак мандата савета, обавезу нових избора после превременог престанка мандата савета (тзв. ванредних избора), трајање мандата чланова савета, његов почетак и крај итд. Због тога тешко могу да се успоставе оквири у којима се логички и хронолошки креће мандат једног савета и његових чланова (пре свега, када почиње и престаје), што изазива правну несигурност и тешкоће у пракси. Потом, важећи закон недовољно јасно и понекад противречно уређује изборну форму у којој се бирају чланови националних савета. Два су начина на који се бирају национални савети: непосредни избори и посредни, путем електорске скупштине. У важећем закону није довољно јасно одређено када се одржавају једни, а када други избори. Будући да важећи закон не предвиђа одржавање избора ако националном савету мандат престане пре истека мандатног периода, није могао ни да уреди да ли се ванредни избори за чланове националних савета, одвијају непосредно или преко електорске скупштине. Ни природа електорских избора није довољно јасна. Није јасно прописано ко све и под којим условима може да стекне статус електора, ко све и под којим условима може да подржи кандидатуру за електора и ко све може да се нађе на изборној листи на електорској скупштини. Све то отвара питање односа између непосредних избора и електорских избора и отежава откривање заједничке нити која се протеже на изборе националних савета и потенцијално их доводи у легитимациону неједнакост. Та заједничка нит може бити само посебан бирачки списак припадника националне мањине, као јавна евиденција од кога почињу и гранају се сва даља питања избора националних савета.

Садашњи закон недовољно гарантује стручну природу органа који спроводе непосредне изборе за чланове националног савета. Врховни орган за спровођење непосредних избора је Централна изборна комисија, чији стални састав именује ресорни министар (то је министар државне управе и локалне самоуправе). Улога органа који посредује између Централне изборне комисије и бирачких одбора – Изборне комисије за бирачко подручје – није довољно јасна. С друге стране, електорске изборе спроводе електори сами, на електорској скупштини. Они међу собом бирају изборну комисију која спроводи непосредни део електорских избора (проглашава изборне листе, проглашава заједничку изборну листу, додељује мандате и издаје уверења о избору чланова

националног савета итд.) Није развијен ни систем заштите законитости и правилности изборног поступка. Тако, није предвиђен ниједан правни лек против било којег акта који изборна комисија електора донесе на електорској скупштини.

Ни сам упис у регистар националних савета националних мањина (који сада води Министарство државне управе и локалне самоуправе) није довољно прецизно уређен. Не разликује се поступак уписа првог сазива националног савета у регистар од поступка уписа доцнијих измена већ уписаних података о већ постојећем сазиву. Против акта које министарство донесе у вођењу регистра није омогућена правна заштита. Не чини се разлика између решења о упису и промени података и самог уписа (уноса) у регистар.

Наведене, и још неке друге слабости важећег закона, јесу разлог због кога се он мења и допуњава. Сврха Предлога закона јесте да доследно и сасвим јасно спроведе концепцију националних савета као инструмента културне аутономије националних мањина. Потом, да прецизно уреди појмове од којих зависи рад националних савета и уведе правну сигурност, као што су конституисање националног савета, мандатни период националног савета, овлашћења националног савета у распону од истека мандатног периода до конституисања новог сазива националног савета, како се одржавају редовни, а када и како ванредни избори итд. Исто важи и за мандат чланова националног савета. Потом, уводи се потпуна управно-судска правна заштита против свих аката које министарство донесе у примени Закона о националним саветима националних мањина (у важећем закону то се углавном ретко чини), врховни орган за спровођење непосредних избора за национални савет постаје Републичка изборна комисија, а за спровођење избора путем електорске скупштине – одбор од три члана које именује Републичка изборна комисија. Републичка изборна комисија преузела је овлашћења која по важећем закону има министарство, односно електорска скупштина, чиме би требало да се доследније и боље него сада гарантује законитост и правилност избора. Даље, јасно се разграничавају случајеви у којима се чланови националног савета бирају непосредно, од случајева када се бирају на електорској скупштини.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Најпре, прави се јасна разлика између уписа националних савета у регистар националних савета, од каснијих измена и допуна података који су већ уписани у регистар. Практично, први упис у регистар везује се за новообразоване националне савете, оне који раније нису постојали (и који не постоје на дан ступања на снагу новог закона). Избори за први сазив националног савета одржавају се непосредно или путем електорске скупштине, зависно од бројности припадника националне мањине који су уписани у посебан бирачки списак; то, даље, значи да припадници националне мањине најпре морају да поднесу захтев за образовање посебног бирачког списка. Непосредни избори за чланове националних савета одржавају се ако је 24 часа пре расписивања избора у посебан бирачки списак националне мањине, уписано више од 40% од укупног броја припадника националне мањине према последњем попису становништва (члан 9. став 3); кад то није случај, одржавају се избори путем електорске скупштине (члан 9. став 5). После окончања избора, први сазив националног савета се конституише и потом, у року од десет дана усваја статут националног савета (члан 4. став 7) и затим, у року од 30 дана од конституисања бира председника националног савета (члан 15. став 2. тачка 4). Одмах после тога настаје обавеза новооснованог националног савета да се упише у регистар. Пријаву за упис подноси председник националног савета, у року од пет дана од када је изабран (члан 1. став 3). Министарство је

дужно да о пријави за упис националног савета донесе решење у року од 30 дана од пријема уредне пријаве (члан 2. став 2. Предлога); ако у том року не одлучи, важи претпоставка о доношењу негативног решења. Ако министарство донесе решење којим се усваја пријава за упис, савет се уписује у регистар истог дана када је решење донето (члан 2. став 4); уписом у регистар, национални савет стиче својство правног лица. У супротном, ако захтев за упис буде одбијен, против решења министарства може да се покрене управни спор (члан 2. став 3). Тиме се додатно, могућношћу судског преиспитивања негативног решења министарства гарантује и штити право припадника националних мањина да, под законом предвиђеним условима, оснују свој национални савет. У регистар се уписују подаци који се односе на национални савет, подаци који се односе на председника националног савета и подаци о изменама и допунама статута и подаци о решењима којима је савет уписан у регистар и решењима којима се мењају подаци у регистру (члан 4. став 5). Национални савет је дужан да сваку промену података који су већ уписани у регистар пријави министарству у року од десет дана од настанка промене (члан 3, нови члан 4а став 1), о чему министарство доноси решење. Не буде ли решење министарства позитивно, национални савет има право да против њега поднесе тужбу Управном суду и тиме потражи заштиту у управно-судском поступку (члан 3, нови члан 4а став 3). Рокови за тужбу су редовни, предвиђени Законом о управним споровима (30 дана од достављања решења). Није било потребе да се пропишу посебни, краћу рокови за тужбу, будући да се не одлучује о питањима која захтевају хитну управно-судску заштиту. Разуме се, обавезу да се упишу у регистар имају само они национални савети који до ступања овог закона на снагу нису уписани у регистар.

Нова одредба је да је национални савет (независно од тога да ли је реч о првом или каснијем сазиву), конституисан када се потврде мандати свих чланова националног савета (члан 64, нови члан 109а став 4). Таква одредба недостаје у важећем закону, а много значи за правну сигурност. Конституисање је полазна тачка сваког националног савета, од ње он почиње да остварује надлежности, после ње може да бира председника националног савета, извршни одбор, одборе и радна тела савета. Предлог одређује и од којих радњи се састоји потврђивање мандата чланова националног савета: од упоређивања података из уверења о избору за чланове националног савета и података из решења којим се додељује мандат чланова националних савета (члан 64, нови члан 109а став 3). Оба акта (и уверење и решење о додели мандата) доносе исти органи, тј. Републичка изборна комисија (код непосредних избора), односно одбор од три члана (код електорских избора). То што исти орган доноси оба акта, треба да гарантује правну сигурност, учини једноставним потврђивање мандата новоизабраних чланова националног савета и олакша конституисање новог сазива националног савета. Мандат националног савета траје четири године, а почиње да тече од конституисања (члан 8, нови члан 9а став 1). Избори за нови сазив националног савета могу да се одрже пошто је старом сазиву већ истекао мандатни период од четири године. Потом, могуће је да конституисање новог сазива, које се везује за утврђивање коначних резултата избора (члан 64 нови члан 109а став 1), отпочне после истека мандатног периода старог сазива. Могућа неподударност између истека мандата постојећег сазива националног савета и конституисања новог сазива националног савета, изискивала је одредбу по којој национални савет коме је истекао мандат наставља да све до конституисања новог сазива националног савета обавља текуће и неодложне послове из надлежности националног савета (члан 8, нови члан 9а став 4.). Мандат постојећег сазива тако се продужава од истека мандатног периода до конституисања новог сазива. Надлежности постојећег савета од истека мандатног периода до

конституисања новог сазива ослабљене су и техничке природе, што је разумљиво с обзиром на његов ослабљени легитимитет. Уосталом, природа „продуженог” мандата савета уподобљена је надлежности привременог органа управљања савета. Тиме се, истовремено, гарантује непрекинати континуитет постојања и рада националног савета. Један сазив националног савета смењује нови сазив националног савета. Празнине нема. Једино остаје разлика у надлежностима, која је сасвим природна јер потиче из легитимационих разлика.

Но, мандат националног савета може пре истека мандатног периода од четири године да престане услед распуштања националног савета (члан 8, нови члан 9а став 2). Распуштање националног савета доводи до образовања привременог органа управљања националног савета и по важећем закону. Но, разлике су битне. Важећи закон не ограничава трајање мандата привременог органа управљања, па произлази да он делује све док се не конституише нови национални савет, после редовних избора за чланове националног савета. Практично, то значи да један национални савет може бити распуштен, примера ради, после истека шест месеци од конституисања, а да остатак несуђеног мандата националног савета од три и по године – преузме привремени орган управљања. О стварној привремености овде не може бити говора. Предлог закона такође предвиђа да распуштени национални савет надомешта привремени орган управљања, али истовремено обавезује министра да нове, ванредне изборе за национални савет распише у року од 60 дана од распуштања националног савета (члан 11. став 4. реченица прва) и тако да се они одрже у року од 45 од дана расписивања избора. По окончању ванредних избора конституише се нови сазив националног савета, чији мандат траје онолико колико би још трајао мандатни период распуштеног националног савета (члан 8, нови члан 9а став 3). Тиме привремени орган управљања заиста постаје привремен. Но, ако је до истека мандатног периода распуштеног националног савета остало мање од једне године, не расписују се ванредни избори, већ остатак мандата националног савета врши привремени орган управљања (члан 11. став 4. реченица друга). Нова законска решења, у коме ванредни избори сужавају период постојања замене за национални савет – привременог органа управљања – омогућава да се права припадника националне мањине на национални савет доследније и трајније остварују него што је сада случај.

Национални савет представља представничко тело (скупштину) припадника националне мањине које, наравно, није, нити може бити у сталном заседању. Стога из националног савета произлазе остали органи којима национална мањина остварује права из надлежности националног савета: то је председник националног савета, одбори националног савета за обавештавање, образовање, културу и службену употребу језика и писма и остала радна тела националног савета. Врсте радних тела и број и мандат чланова одбора савета, као, уосталом, и надлежност председника националног савета подробније се уређују статутом националног савета, као највишим правним актом националног савета (члан 4). У важећем закону, и само на једном месту, помиње се „извршни орган” (члан 7. став 1. важећег закона), али се не уређују ни његова природа, ни надлежност. Предлог закона изричито уводи извршни одбор. Посреди је својеврстан извршни орган националног савета. Национални савет бира извршни одбор, укључујући и председника извршног одбора, на предлог председника националног савета (члан 5. став 8), већином од укупног броја гласова свих чланова националног савета (истом већином бира се и председник националног савета). Истом већином гласова извршни одбор се и разрешава (члан 6. став 6). Мандат извршног одбора (дужина трајања мандатног пењериода, сви разлози за пресдтанак мандата итд.) уређује се

статутом националног савета (члан 4. став 4), па је логично очекивати да се он продужава и после престанка мандата националног савета, док на дужност не ступи нови извршни одбор (решење се заснива на правној аналогiji са осталим деловима нашег правног система). И надлежност и број чланова извршног одбора уређују се статутом националног савета (члан 4. став 4). Предлог закона предвиђа, само једну, али битну надлежност извршног одбора. Национални савет може извршном одбору поверити одлучивање о појединим (дакле, не свим) питањима из надлежности националног савета (члан 5. став 9). Овом новином решен је проблем са којим се тренутно срећу национални савети. Они објективно нису у могућности да у кратком року, који је пред њих често поставља, донесу одлуке које су битне за остварења права националне мањине. Сада би, после преношења надлежности са националног савета на извршни одбор, требало да се добије на брзини одлучивања онда када кратак рок или неки други разлози онемогућавају благовремено сазивање седнице националног савета. Истовремено, отворило се питање природе одлука које тако донесе извршни одбор. Важе три правила. Прво, то и даље остају одлуке националног савета, што се изражава нормом према којој национални савет на првој наредној седници одлучује о томе да ли ће потврдити одлуке које је извршни одбор донео између две седнице националног савета или неће (члан 5. став 10. реченица прва); одлука је потврђена ако за њу гласа већина од укупног броја чланова савета. Друго, гласање о потврђивању одлука извршног одбора практично има значај гласања о поверењу извршном одбору (зато се и захтева апсолутна већина за потврђивање одлуке); ако нека одлука извршног одбора не буде потврђена, мандат извршног одбора престаје по сили закона (члан 5. став 10. реченица друга, чиме се извршном одбору налаже опрез и сугерише одговоран приступ при доношењу одлука из надлежности која му је делегирана, а национални савет потврђује своју врховну улогу у остваривању културне аутономије националних мањина. Коначно, сама одлука извршног одбора која не буде потврђена, остаје на снази (члан 5. став 10. реченица друга), чиме се штити правна сигурност и спречава задирање у права и обавезе који су већ почели да се остварују после одлуке извршног одбора.

Избори за чланове националног савета могу бити редовни или ванредни. Сви редовни избори одржавају се истог дана (исто је и у важећем закону). Министар, који је једини овлашћен да распише изборе (члан 11. став 2), доноси одлуку о расписивању редовних избора најраније 120, а најкасније 90 дана пре истека мандата националног савета који је последњи конституисан (члан 11. став 3). Тако се омогућава да се редовни избори за чланове свих националног савета као и до сада одржавају истог дана, а да то не угрози или не скрати мандатни период националних савета (то је смисао везивања расписивања избора за истек мандата савета који је последњи конституисан). Сами, пак, редовни избори за чланове националног савета могу бити или непосредни или преко електорске скупштине. Све зависи од броја припадника националне мањине који су уписани у посебни бирачки списак националне мањине. Непосредни редовни избори за чланове националних савета одржавају се ако је 24 часа пре расписивања избора у посебан бирачки списак националне мањине уписано више од 40% од укупног броја припадника националне мањине према последњем попису становништва (члан 9. став 3). Кад то није случај, редовни избори за чланове националног савета одржавају се путем електорске скупштине (члан 9. став 5). Ово је налагало још две новине. Најпре, као највиши орган непосредних избора за чланове националних савета одређена је Републичка изборна комисија (члан 32. став 2). Тиме се добија на законитости и стручности изборног поступка, при чему се, пошто су редовни избори истог дана, омогућава фокусирање чланова Републичке изборне комисије на непосредне изборе чланова националних савета. Ово је повукло још једну

новину. Електорске изборе, наиме, убудуће би требало да спроводи одбор од три члана које именује Републичка изборна комисија међу стручњацима за изборне поступке (дакле, то не морају да буду чланови Републичке изборне комисије) – (члан 61 став 2). Новост се заснива на две поставке. Најпре, на тежњи да се успостави изборно тело стручније које је стручније од комисије за електорске изборе коју, према важећем закону, бирају електори сами из својих редова. Потом, посвећеност и усредсређеност Републичке изборне комисије на непосредне изборе за чланове националних савета, омогућила је да се систем правних лекова у изборима путем електорске скупштине веже за Републичку изборну комисију. Сваки електор има право да на решење одбора (рецимо, којим се одбија проглашење изборне или збирне листе итд.) поднесе жалбу Републичкој изборној комисији у року од три часа од доношења решења (члан 61 став 5); Републичка изборна комисија дужна је да о жалби одлучи у року од 12 часова од њеног пријема (члан 61 став 6); на решење Републичке изборне комисије могућа је тужба Управном суду у року од три часа, с тим што Управни суд о тужби доноси одлуку у року од 12 часова (члан 61 став 7). Овим је не само предвиђена права заштита у поступку електорских избора (која тренутно уопште не постоји), већ је омогућено везивање електорских избора за најстручнији орган за спровођење избора (Републичку изборну комисију) и Управни суд (који и у непосредним изборима за чланове националних савета контролише законитост рада Републичке изборне комисије). При свему, надлежност Републичке изборне комисија настаје у оној фази у којој се електорски избори претварају у непосредне изборе, на електорској скупштини. Хармоничан систем, који се заснива на поставци да Републичка изборна комисија води непосредне изборе за националне савете, те да се пред њу постављају практично иста питања и код непосредних и код електорских избора (заједничка су правила о проглашењу изборне и збирне листе, начину доделе мандата итд.). Републичка изборна комисија, водећи поступак непосредних избора за чланове националних савета, сходно примењује правила Закона о избору народних посланика. Значи, унутар самих непосредних избора важе процедура и систем правних лекова идентични онима на изборима за народне посланике.

Као што је већ наведено, важећи закон не познаје ванредне изборе за чланове националног савета. Према Предлогу закона до ванредних избора за чланове националног савета потенцијално долази када национални савет буде распуштен пре истека његовог мандатног периода. Потенцијално, јер се ванредни избори не одржавају у свим случајевима када национални савет буде распуштен. Најпре, они се не одржавају када распуштање националног савета повлачи брисање националног савета из регистра (члан 11. став 5), али ни ако је до истека мандата распуштеног националног савета остало мање од једне године (члан 11. став 4. реченица друга). У овом последњем случају, избори за нови сазив националног савета одржавају се истовремено кад и редовни избори за остале националне савете (члан 11. став 4. реченица друга). Ванредни избори за чланове националног савета увек се одвијају преко електорске скупштине (члан 11. став 4. реченица друга и члан 12. став 1), па и када је сазив националног савета који је распуштен изабран на непосредним изборима. Ванредне (увек електорске изборе) расписује министар, у року од 60 дана од распуштања националног савета и тако да се они одрже у 45 дана од њиховог расписивања. Мандат новог сазива националног савета, који долази уместо распуштеног, траје док не истекне мандат сазива који је распуштен (члан 8, нови члан 9а став 3). Тако, ако је сазив националног савета распуштен после две године од конституисања, мандат новог сазива траје до истека четири године од када је конституисан савет који је распуштен, дакле две године.

Предлог закона уноси и измене у електорске изборе. Најпре тако што изричито прописује да својство електора може да стекне само лице које је уписано у посебан бирачки списак националне мањине (члан 57. став 2), да потписе за подршку електорима могу дати само припадници националне мањине који су уписани у посебни бирачки списак (члан 57. став 2), као и да на изборној листи која се предлаже на електорској скупштини може бити само лице које је уписано у посебни бирачки списак националне мањине (члан 63. став 2). Посреди су решења која произлазе и из важећег закона, али о којима није у досадашњој пракси било једногласности. Постоји, наиме, мишљење да свако може да буде електор, да свако може да потписом подржи кандидата за електора и да свако може да буде кандидат на изборној листи, независно од тога да ли је уписан у посебан бирачки списак. Наведена интерпретација важећег закона потенцијално омогућава да се изиграју права припадника националне мањине. Наиме, ако упис у посебни бирачки списак није услов за стицање својства електора, за потпис којим се подржава кандидатура за електора и за избор чланова националног савета на електорској скупштини, онда електорска скупштина која намерава да изабере национални савет једне мањине може да се претвори у електорску скупштину на којој се бирају припадници сасвим друге мањине или већинског народа. Предлог закона отклања недоумице. Упис у посебан бирачки списак националне мањине је добровољан (члан 21. став 5). Поред тога, не виде се довољно јасни разлози због којих би упис у посебан бирачки списак био услов за непосредан избор чланова националног савета, а не и за избор националних савета путем електорске скупштине. Све би деловало још апсурдније кад би се сазив националног савета бирао на непосредним изборима (када сви бирачи и чланови националног савета морају бити уписани у бирачки списак), а потом би, после распуштања националног савета, били одржани електорски избори у којима нико не мора бити уписан у посебан бирачки списак.

Предлог закона уводи више реда у поступак избора чланова националног савета путем електорске скупштине. У суштини, електорски избори састоје се од две фазе. У првој фази се стиче својство електора, а у другој фази, сви који су то својство стекли (којима су потврђене електорске пријаве), бирају чланове националног савета на електорској скупштини, на непосредним изборима. Припадник националне мањине који пледира да постане електор подноси своју електорску пријаву на потврђивање министарству (члан 58. став 2). Електорска пријава састоји се од изјаве кандидата да се пријављује за електорску скупштину и одређеног броја потписа припадника националне мањине који су уписани у посебни бирачки списак који подржавају његову кандидатуру (члан 58. став 3). Разуме се, и сам кандидат за електора мора да буде уписан у посебан бирачки списак националне мањине (члан 57. став 2). Број потписа који је потребан да би се успешно подржала кандидатура за електора зависи од броја припадника националне мањине на последњем попису становништва (члан 57. став 2). Што је тај број мањи и број потписа је мањи, и обратно. Припадник националне мањине може потписом да подржи само једну кандидатуру за електора. Кандидат за електора подноси министарству електорску пријаву на потврђивање, најкасније 30 дана пре електорске скупштине (члан 58. став 6). Министарство испитује да ли је кандидат за електора уписан у посебни бирачки списак националне мањине, да ли је пријава подржана довољним бројем потписа и да ли су сви потписници уписани у посебни бирачки списак националне мањине. Кад је то случај, министарство доноси решење којим потврђује електорску пријаву, а кад то није случај – доноси решење којим ту пријаву одбија (члан 57. став 7). Оба решења министарство мора донети у року од 48 часова од пријема електорске пријаве (члан 57. став 7). Против негативног решења министарства, кандидат за

електора има право тужбе Управном суду (у року од 24 часа од пријема решења), а о тужби Управни суд решава у року од 48 часова (члан 57. став 8). Овим се, за разлику од важећег закона, уводи правна заштита кандидата за електора. Потом, следи електорска скупштина (чији датум одређује министар у одлуци о расписивању избора), на коју се позивају сви електори чије су пријаве потврђене (члан 57. став 9). Дакле, право учешћа на електорској скупштини, право предлагања изборних листа и право гласања на скупштини имају само лица којима је министарство потврдило електорску пријаву. Изборима на електорској скупштини, руководи одбор од три члана, које именује Републичка изборна комисија. Одбор се именује у року од три дана од када министарство обавести председника изборне комисије о томе да је за електорску скупштину потврђен довољан број електорских пријава, те да она зато може да се одржи (члан 61. став 3). Прва активност одбора јесте да провери колико је потврђених електора дошло на електорску скупштину. Кад је тај број довољан, одбор спроводи изборе који су по својој природи непосредни, применом правила која *mutatis mutandis* важе за непосредне изборе. Одбор издаје и уверење о избору за члана националног савета (члан 63. став 16) и доноси решење о додели мандата чланова националног савета (члан 63. став 15). Као што је наведено, електор има право на жалбу на сва решења одбора (па и она којима се обуставља поступак електорских избора). Жалба се подноси Републичкој изборној комисији у року од три часа од доношења решења (члан 61. став 5), а Републичка изборна комисија одлучује о жалби у 12 сати од њеног пријема (члан 61. став 6). Решење Републичке изборне комисије може да се побија тужбом Управном суду у року од три часа од пријема решења, с тим што Управни суд о тужби доноси одлуку у року од 12 часова (члан 61. став 7). Рокови су тако кратки због тежње да се избори што пре окончају и тако уведе правна извесност о томе ко све чини новоизабране чланове националног савета.

Ново решење, које садржи предлог, јесте могућност да поступак избора за чланове националног савета буде обустављен. Обустављање поступка избора повлачи распуштање националног савета (члан 15. став 2. тачка 2), а распуштање националног савета због обустављања избора – повлачи брисање националног савета из регистра (члан 3, нови члан 4а став 1. тачка 1). У бити свих разлога за обустављање поступка избора лежи недовољно интересовање припадника националне мањине за избор чланова националних савета. Дакле, ако кривице има, и ако о њој уопште може бити говора, сnose је припадници националне мањине. Први случај обустављања поступка избора постоји када електорска скупштина не може да се одржи јер није потврђен Предлогом закона одређен најмањи број електора (члан 14, нови члан 37а став 1). А да би се електорска скупштина одржала потребно је да министарство потврди најмање 20 електора код националних мањина чији број према последњем попису становништва износи мање од 10.000 лица, најмање 30 електора код националних мањина чији број према последњем попису становништва износи више од 10.000 лица, али мање од 20.000 лица, најмање 45 електора код националних мањина чији број према последњем попису становништва износи више од 20.000 лица, али мање од 50.000 лица, најмање 60 електора код националних мањина чији број према последњем попису становништва износи више од 50.000 лица, али мање од 100.000 лица и најмање 100 електора код националних мањина чији број према последњем попису становништва износи више од 100.000 лица (члан 60. став 2, исто решење садржано је и у садашњем закону). С друге стране, број потписа припадника националне мањине који морају да подрже електорску пријаву саображен је броју припадника националне мањине. Право да буде електор има припадник националне мањине уписан у посебан бирачки списак чију кандидатуру писмено подржи

најмање 20 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи мање од 10.000 лица, 30 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 10.000 лица, али мање од 20.000 лица, 45 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 20.000 лица, али мање од 50.000 лица, 60 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 50.000 лица, али мање од 100.000 лица и 100 припадника националне мањине уписаних у посебан бирачки списак, за националну мањину чији број према последњем попису становништва износи више од 100.000 лица (члан 57. став 2). Као што се види, за најмање бројне националне мањине, које према последњем попису становништва имају испод 10.000 лица – потребно је укупно 400 потписа којима се подржава кандидатура свих 20 електора, а 20 електора чије су пријаве потврђене јесте најмањи број који је неопходан за одржавање електорске скупштине на којима се бирају национални савети тих националних мањина. Посреди је услов који се веома лако испуњава ако постоји довољна воља и интерес за остваривање права припадника националне мањине на културну аутономију формирањем националног савета. Кад то није случај, кад те заинтересованости нема, онда ни за одржавање електорске скупштине не може да се потврди потребан број електорских пријава (електора). У овом случају, решење о обустављању поступка избора доноси министарство, јер је оно надлежно да одлучује о потврђивању електорских пријава (члан 14, нови члан 37а став 1), па има сасвим јасну представу о томе да ли су – у погледу потврђених електорских пријава – испуњени услови за електорску скупштину. Решење министарства је коначно и против њега може да се покрене управни спор у року од 24 часа од објављивања решења, а Управни суд дужан је да о тужби одлучи у року од 48 часова од пријема тужбе (члан 14, нови члан 37а став 2).

Други разлог за обустављање поступка избора такође је везан за електорске изборе. Избори се обустављају ако скупштини не присуствује Предлогом закона одређен најмањи број електора чије су пријаве потврђене (члан 14, нови члан 37а став 3. тачка 1. и члан 60. став 4). Овде је, дакле, реч о случају када број потврђених електорских пријава омогућава одржавање електорске скупштине, али на скупштину приступи мањи број електора са потврђеним пријавама него што је потребно за одржавање електорске скупштине. Онда решење о обустављању избора доноси одбор од три члана који спроводи електорске изборе (члан 14, нови члан 37а став 3. и члан 60. став 4), а кад оно постане правноснажно (кад се исцрпе могућности за жалбу Републичкој изборној комисији и тужбу Управном суду), решење се доставља министарству (члан 14, нови члан 37а. став 4) да би оно распустило национални савет (члан 15. став 1. тачка 2) и брисало га из регистра (члан 3, нови члан 3б тачка 1).

Преостала три разлога за обустављање поступка избора за чланове националног савета заједничка су и за непосредне и за електорске изборе. Реч је о случајевима када се за избор чланова националног савета не пријави ниједна изборна листа (нико није заинтересован за изборе), када ниједна пријављена изборна листа не буде проглашена (нико не испуњава услове за изборе) или када не буде утврђена збирна изборна листа (члан 14, нови члан 37а став 3. тач 2, 3. и 4). Збирна изборна листа не утврђује се ако број кандидата за чланове националног савета на проглашеним изборним листама буде мањи од броја чланова националног савета који се бира (члан 47. став 4).

Према томе, и у ова три случаја разлог за обустављање поступка избора лежи у одсуству занимања припадника националне мањине за формирање националног савета. Решење о обустављању поступка избора овде доноси или Републичка изборна комисија (кад је реч о непосредним изборима) или одбор (кад је реч о електорским изборима). И у овим случајевима се гарантује управно-судска заштита против решења о обустављању поступка избора, а то решење доставља се министарству када постане правноснажно (да би оно донело решење о распуштању националног савета и потом решење о брисању савета из регистра).

Обустављање поступка избора за чланове националног савета јесте нов, овим предлогом закона предвиђен разлог за распуштање националног савета (члан 15. став 2. тачка 2). Разуме се, до распуштања националног савета у овом случају долази када постојећи сазив националног савета још увек ради, чекајући да га замени нови. Пошто тог новог сазива неће бити (јер је поступак његовог избора обустављен), онда „старом“ сазиву мандат мора да се оконча распуштањем. На истим поставкама, истом законодавном мотиву, заснива се још један нов разлог за распуштање националних савета. Бива то када број чланова националног савета падне испод половине од броја чланова које национални савети морају да имају према закону (члан 15. став 2. тачка 5). Најпре, зато што национални савет у том случају не може да доноси битне одлуке, јер за то нема потребан број чланова. Потом, због тога што до пада броја чланова савета испод половине долази само ако постојеће проглашене изборне листе не омогућавају да се престали мандат члана савета замени мандатом новог члана савета (нови мандат се додељује са одговарајуће проглашене изборне листе). Као што се види, и овде је реч је о недовољној заинтересованости припадника националне мањине, али сада за рад постојећег националног савета.

Група разлога који указују на одсуство потребног занимања припадника националне мањине или за избор новог или за рад постојећег националног савета, који су по својој природи такви да воде замирању националног савета, јесте и разлог због кога се Предлогом закона уводи могућност да се уписани национални савет брише из регистра. То се збива ако национални савет (ако постоји „стари“ сазив) буде распуштен због обустављања избора за нови сазив националног савета или ако у постојећем сазиву савета број његових чланова спадне испод половине од оног броја чланова које национални савети морају да имају према закону (члан 3, нови члан 4б став 1). О брисању националног савета из регистра министарство доноси решење, а савет се брише из регистра истог дана када се оно донесе (члан 3, нови члан 4б став 2). Против решења министарства о брисању националног савета из регистра допуштена је управно-судска заштита (члан 3, нови члан 4б став 3). Рок за тужбу је редован, предвиђен Законом о управним споровима. Као што се види, и нови разлози за распуштање националног савета и увођење института брисања националног савета из регистра у крајњој линији произлазе из воље припадника одређене националне мањине.

Подразумева се да припадници националне мањине чији је национални савет брисан из регистра могу у свако доба да обнове претензију за постојањем националног савета (члан 3, нови члан 4б став 4). Избори за чланове националног савета у том случају одржавају се на дан када се одржавају редовни избори за оне националне савете који нису брисани из регистра (члан 3, нови члан 4б став 4).

Услов свих услова, услов за стварање националног савета, тиме и вршење његових надлежности, органа који из њега произлазе итд. јесте упис припадника мањине у посебан бирачки списак. Постојање посебног бирачког

списака и сам индивидуални упис припадника националне мањине у посебан бирачки списак заснивају се на принципу добровољности. Посебан бирачки списак националне мањине оснива се искључиво на захтев припадника националне мањине, о коме одлучује министарство. Услови за образовање посебног бирачког списка су либерални. Захтев за оснивање посебног бирачког списка мора да подржи најмање 5% пунолетних припадника националне мањине према последњем попису становништва, с тим што њихов број не може да буде мањи од 300 (члан 18. став 2). Темелна тачка, ослонац на коме се заснива стварање националног савета јесу, према томе, резултати пописа становништва, на коме се свако слободно изјашњава или неизјашњава о националној припадности. Друкчије није могуће ни замислити било какав концепт остваривања културне аутономије националне мањине. Друго, својеврсно изражавање припадности националној мањини јесте писмена изјава којом се изражава подршка стварању бирачког списка. О захтеву за образовање посебног бирачког списка министарство одлучује решењем. Поред наведеног услова, који се тиче броја потписа којим се подржава стварање изборне листе, потребно је да се испуни још један услов: да је конкретном случају реч о националној мањини. Појам националне мањине одређује Закон о заштити права и слобода националних мањина, према коме: „Национална мањина у смислу овог закона је свака група држављана Савезне Републике Југославије која је по бројности довољно репрезентативна, иако представља мањину на територији Савезне Републике Југославије, припада некој од група становништва које су у дуготрајној и чврстој вези са територијом Савезне Републике Југославије и поседује обележја као што су језик, култура, национална или етничка припадност, порекло или вероисповест, по којима се разликује од већине становништва, и чији се припадници одликују бригом да заједно одржавају свој заједнички идентитет, укључујући културу, традицију, језик или религију. Националним мањинама у смислу овог закона сматраће се све групе држављана које се називају или одређују као народи, националне и етничке заједнице, националне и етничке групе, националности и народности, а испуњавају услове из става 1. овог члана” (члан 2. Закона о заштити права и слобода националних мањина). Стога одлучивање о захтеву за образовање националних савета, на неки начин преставља и признавање статуса националне мањине. Против решења министарства којим се одлучује о томе да ли се образује посебан бирачки списак дозвољена је управно-судска заштита (члан 18. став 7). Подразумева се да се одредбе о образовању посебног бирачког списка примењују само на оне националне мањине које на дан ступања овог закона на снагу немају образован посебни бирачки списак, али је то ипак изричито прописано (члан 67. став 1). Примена нових одредаба о оснивању посебног бирачког списка на националне мањине које већ имају основан бирачки списак, представљала би чисту ретроактивност, што није циљ овог закона.

Посебни бирачки списак националне мањине дефинише се као службена евиденција у коју се уписују припадници националне мањине који имају бирачко право (члан 21. став 2. Предлога). Припадник националне мањине може да буде уписан у посебан бирачки списак само, једино и искључиво на његов захтев (члан 21. став 4), чиме се штити слобода изражавања о националној припадности. Исто важи и за испис из посебног бирачког списка, разуме се у случају кад он зависи од воље припадника националне мањине који је уписан у бирачки списак (члан 26. ст. 2. и 4).

Једном образован бирачки списак води се стално и ажурира (члан 21. став 3). Не престаје да постоји ни када национални савет буде распуштен, а још мање ако национални савет буде брисан из регистра (јер је дозвољена могућност обнове националног савета). Посебни бирачки списак води

министарство (члан 22. став 2), с тим што се законом управама општина и градовима поверавају уписи, брисања, измене, допуне и исправке у посебним бирачким списковима све до закључења посебног бирачког списка (члан 22. став 4). Министарство надзире рад општинских и градских управа и, истовремено представља другостепени орган, који одлучује о жалби на решења које доносе општинске и градске управе. Од закључења посебног бирачког списка (15 дана пре избора) па до 72 часа пре дана избора све уписе, сва брисања, измене, допуне и исправке у посебном бирачком списку врши једино министарство (члан 29. став 2).

Коначно, избори за чланове националног савета, усклађени са новим правилима, биће одржани у 2014. години (члан 67. став 2). Новоизабрани национални савети дужни су да ускладе своје статуте у року од 20 дана од дана конституисања, а сада постојећи органи националног савета настављају да раде са делокругом који је одређен важећим законом, све до 40 дана од конституисања новоизабраног сазива националног савета (члан 67. ст. 3 и 4). Овај закон ступа на снагу осмог дана од објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” (члан 68. Предлога закона).

IV. СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно да се обезбеде додатна средства у буџету Републике Србије.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење овог закона по хитном поступку, будући да би његово недоношење по хитном поступку могло да проузрокује штетне последице на рад управних органа у Републици Србији.

Наиме, с обзиром на то да је постојећим законом, а и овим законом утврђена обавеза спровођења избора у 2014. години, неопходно је да се овај закон, сагласно члану 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12 - пречишћен текст), донесе по хитном поступку како би се омогућило несметано спровођење избора за чланове националних савета националних мањина и конституисање националних савета националних мањина.